

DEO OPTIMO MAXIMO

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,*

QUOTLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Martis vigeſimâ menſis Aprilis, anno Domini M. DCC. LXXIX.

M JOANNE-AUGUSTINO COUTAVOZ, Doctore Medico, Præſide.

Num Bubones critici in febribus malignis ſtatim incidendi?

I.

MIASMATA vitioſa vel in corpore nata, vel extrtinſecùs ſuſcepta & intra circulationis vias abrepta febribus humoralibus originem præbent. Hæ eò periculoſiores, quò illa difficiciliùs aut naturalibus humorum moleculis aſſimilari, aut per varia colatoria foras amandari queunt. Idcircò febris maligna tragedias inferre ſolet. Etenim ſæviſſimi hujus morbi cauſa eſt *materia* (*a*) *multùm ſed inequaliter ſpiſſa particulas diverſi generis nimirùm alias aceſcentes, alias acres, alias acerrimas*

---

* Auctore Cler. VACHIER. M. P. 1770.

(*a*) Fiſes, Tract. Febrium, cap. de Febre malignâ.

ac velut venenatas in ſinu ſuo gerens. Hinc oriuntur ſymptomata eò graviora, quò alia aliis contraria medelas oppoſitas exigant. Quantùmvis numeroſa ſint & atrocia febris malignæ ſymptomata, quantùmvis compoſita ſit illius cauſa, quotieſcumque varias indicationes adimplere licet, & infarctus viſcerum inflammatorius venæ-ſectionibus ac demulcentibus ita cautè expugnatur, ut attendatur ne fibrarum tonus in eo morbo multùm debilitatus omninò frangatur; & fluidorum ſpiſſitudo cardiacis emendatur & pravorum ſuccorum in primis viis nidulantium emeticis ac catharticis evacuatio promovetur, ſed eâ cautelâ quâ præcaveatur ne materiæ morbidæ moleculæ acres excandeſcant; toties morbi ſævitiem profligat ars Apollinaris. Interdùm ex medentibus non tantum requiritur opus, ſcilicet quando viſcera vel remediis adjuta vel ex ſe ita robuſta ut ad partes externas febrilem cauſam ablegent: tunc glandulæ, ut potè quæ debiliori textu donatæ infarciuntur, inflammantur; hinc bubones, qui ideò critici nominantur, quia iis obortis febris malignæ ſymptomata remittuntur. Verùm licet morbi cauſa in parte ignobili velut incuneata videatur, haud contemnenda. Etiam-num ex metaſtaſi in procinctu ſunt maxima mala, quæ ut avertantur eò dirigenda eſt Medici cura, ut teterrima labes è corpore citò citiùs educatur. Idcircò ſi nulla opera hunc finem maturiùs aſſequatur quàm bubonis inciſio, hæc ſtatim celebranda.

I I.

BUBONUM curationem duobus modis aggredi ſolemne eſt, nempè reſolutione & ſuppuratione. Priorem medelam ſuſcipiunt bubones eſſentiales; ii enim licet producantur aut à cohibitâ ſecretione aut ab ictu, modò venæ-ſectionibus è glandulis revellatur ſanguis, ac reſolventibus topicis & humores concreti attenuentur & refocilletur vaſorum tonus; fluida priùs ſtagnantia vel per cutis poros avolant, vel emendata & aſſimilata ſanguinis vias abſque noxâ iterum ſubeunt. Nec infeliciter reſolvuntur bubones ſymptomatici, ſic hydrargiro ritè adminiſtratâ haud infrequenter diſcutiuntur bubones venerei; imò cum huic ceſſerunt, luem ſyphiliticam radicitùs fuiſſe extinctam pro certò habetur. Et ipſi bubones peſtilentes qui, non ſecus ac alia diriſſima ſymptomata concomitantia, ſoboleſcunt ab inſigni corruptelâ ſanguinis in ſuâ craſi perverſi, à remediis ſanguinis univerſam labem refarcientibus, non neglectis topicis, quandoque reſolvuntur. At verò bubonum criticorum in febribus malignis reſolutionem tentare, grande piaculum credas. Vel non fiet reſolutio & intereà conamine inani prorogabuntur ægrotantis cruciatus, vel quod peſſimum, venæ ſectionibus revelletur ad interiora fluidum exitiale, topicis ad viſcera repercutientur miaſmata venenoſa, remediis internis ab opere ſalutari amovebitur natura: hinc lypothimiæ, ſyncopes, comata, obſcura deliria, tendinum ſubſultus, inflammationes viſcerum gangrenodeæ, mors. Verùm valentiſſimo molimine juvetur natura quæ hoſtem infenſiſſimum ſuperare non potis, eum removit. Ociùs è corpore eximatur materia quæ illius ruinam machinatur. Non tutiori medelâ educentur inemendabiles ſucci in glandulâ ſævientes quàm ipſâmet ſuppurante glandulâ. Quis ergò inficias eat ſuppurationem celerrimè eſſe promovendam.

I I I.

GLANDULÆ, cum vaſculis lymphaticis pluribus inflexis potiſſimùm conflentur, paucioribus verò ſanguineis intertextæ ſint, lentè ad ſuppurationem ducuntur. Præterea in bubonibus criticis plurima ſuppurationi obſtant, Hu-

mor maximè fpiffus attritioni reluctatur ; glandularum vafa priùs febre malignâ debilitata jam tnfarctu obruta debiliùs ofcillant ; fanguis corruptus in anfractuofos glandulæ receffus debilitatos conamine naturæ pulfus inteftino motu fegniori donatur. Attamen unico opere fuppuratorio tutò exterminari poteft teterrima lues. Idcircò cum bubonum criticorum fpontanea fuppuratio non nifi ægertimè peragi queat , potentiffima arte excitanda. At non alia encheirefis efficaciùs & tutiùs metam attinget quam glandulæ incifio. Hâc enim operatione profundetur fanguis fordidus qui , tanquam febris malignæ colluvies , ftagnabat. Ideo imminutis in glandulâ refiftentiis novus fanguis jam expurgatus majori copiâ appellet, vafa fectione irritata validiùs ofcillabunt. Quæ cum ita fe habeant nemini non liquet fuppurationem brevi futuram. Mox enim vafa fecta in fe retrahentur , & ab aliis preffa humorum effluxum negabunt ; intereà vafa integra , eò magis turgefcentia , quò nullus per fecta meatus, validiùs ofcillabunt. Hinc atterentur vaforum fectorum tunicæ unà cum fluidis contentis & per inflictum vulnus citò evomentur miafmata exitiofa.

I V.

QUANTI bubonum criticorum in febribus malignis valeat incifio, ex periculis ab eâ propulfatis pendatur. Periculum eft ne cordis , & arteriarum vires à febre malignâ labefactatæ impares fint ad glandulæ vaforum tonum ita frangendum , ut materia morbifica in his figatur , & ideò timendum ne ad organa præftantiffima iterùm venefica illuvies abigatur. Suppofito quòd glandula ita liquidorum impulfui cefferit, ut lymphatica omni tono fuerint orbata , vi fyftalticâ in fanguiferis permanente, hæc lapfu temporis fefe expedient , illa verò anà cum contentis folidefcent , indurabuntur ; unde fcirrhus cancri parens. Quantumvis teterrima fint ab induratione impendentia , ut pote quæ diffita maximum terrorem non incutiunt. At oftia pulfant gangrena & fphacelus ; quippe cum fanguifera omnia jam turgida ita novo impulfui cedant ut fummopere dilatata reagere nequeant ; in his contenta tanquam in cloacâ putrefient. Aut licet fanguifera fyftalticas vires retinuerint, mox particculæ acerrimæ ac velut venenatæ omnia vafa corrodent , lacerabunt & vaforum laciniæ unà cum fluidis extravafatis in putidam , putrilaginem abibunt. Unde partis corruptio citò , totiùs necem illatura.

V.

ASSIGNATA bubonum criticorum in febribus malignis causâ, perpenfis urgentibus periculis quæ ab eorum incifione arcentur ; quis dubitet hanc ftatim celebrandam ? Huic autem operationi exequendæ fe accingens Chirurgus det operam ut *Stenonis* ductus in parotidibus à fectione fint immunes, ut axillæ vafa & nervorum trunci à fectione bubonum in axillis non lædantur , ut incifio hanc directionem obtineat, quæ cicatrici fuccefluræ non noceat. Idcircò parotides ope fcalpelli recti profundè incidantur juxta lineam perpendicularem ab auribus ad angulum maxillæ ; in glandulis axillarum & inguinum fectio fit tranfverfa , dein fcarificetur glandula fi imminentis gangrenæ fit fufpicio. Sectâ glandulâ , fanguine effufo , inferantur penicilli unguento bafilicone , theriacâ & balfamo fulphuris therebintinato illiti. Demùm operiatur tumor iis quæ fuppurationem protrahant. Hâc encheirefi citò , tutò terminabuntur bubones critici. Nobis in-

cassum objiceres expectandam maturationem & juvandam topicis, ut dein collecto puri exitus lanceolæ ope præbeatur; cum jam jam probaverimus suppurationem spontaneam admodum incertam esse, sed è contra metastasim & gangrenam maximè imminere. Unde concludere licet.

Ergò bubones critici in febribus malignis statim incidendi.

DOMINI DOCTORES DISCIPLINÆ MAGISTRI.

M. Guillelmus - Josephus DE L'EPINE, *Antiquior Scholarum Magister, Antiquus Facultatis Decanus, Academiæ Censor.*

M. Antonius PETIT, *in Horto Regio Anatomes & Chirurgiæ Professor, è Regiâ Scientiarum Academiâ, & Militarium Regni Nosocomiorum Inspector.*

M. Claudius - Andreas GOUBELLY.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Sanctus - Ludovicus GUINDANT, *è Regiâ Scientiarum Societate Monspeliensi.*

M. Claudius-Antonius CAILLE, *è Societate Medicâ Edimburgensi.*

M. Philippus - Alexander BACHER.

M. Dionysius-Claudius DOUCET.

M. Bartholomeus - Tussanus LE CLERC, *Consiliarius Medicus Regis Ord. in ejus Castelleto.*

M. Ludovicus-Gabriel DUPRÉ, *Serenissimi Principis Condæi Consiliarius Medicus.*

Proponebat Parisiis CLAUDIUS - LUDOVICUS BERTHOLLET, è loco Talloieres, Doctor Medicus Taurinensis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1779.
AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1779.